

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΛΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΚΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ
ΚΟΜΜΑΤΩΝ**

**Ταχ. Δ/νση : Ευαγγελιστρίας 2
Ταχ. Κώδικας : 101 83
Πληροφορίες : Παρασκευή Καλδή
Θεοδόσιος Φλώρος
Τηλέφωνο : 213136 1311
213136 1131
Φαξ : 213136 1140
E-mail : te.ekloges@ypes.gr**

**ΚΑΤΕΠΕΙΓΟΝ - ΕΚΛΟΓΙΚΟ
Αθήνα 26 Ιουνίου 2019
Αριθ. Πρωτ.: 48426**

**ΠΡΟΣ
Πίνακας Αποδεκτών**

Αριθ. Εγκυκλίου: 70

**ΘΕΜΑ: Πληροφορίες και οδηγίες για τη διενέργεια των γενικών
βουλευτικών εκλογών της 7^{ης} Ιουλίου 2019.**

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Οι γενικές βουλευτικές εκλογές της **7^{ης} Ιουλίου 2019** θα διενεργηθούν σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών, που έχουν κωδικοποιηθεί σε ενιαίο κείμενο με το π.δ.26/2012 (Α' 57).

Στην παρούσα εγκύκλιο, η οποία περιλαμβάνει και τις ρυθμίσεις που εισήχθησαν μετά την κωδικοποίηση του π.δ. 26/2012, περιγράφονται όλα τα στάδια της εκλογικής διαδικασίας, οι αρμοδιότητες και οι ενέργειες όλων των συντελεστών, ενώ αναφέρονται και οι εκ του νόμου προβλεπόμενες προθεσμίες, μέσα στις οποίες οι τελευταίοι οφείλουν να ενεργήσουν.

Επισημαίνεται ότι αρμόδιος για την οργάνωση και τη διενέργεια των εκλογών σε κάθε εκλογική περιφέρεια (νομό) είναι ο αντιπεριφερειάρχης της περιφερειακής ενότητας της έδρας του, ενώ αρμόδιος για όλους τους δήμους του Νομού Αττικής είναι ο Περιφερειάρχης Αττικής (άρθρο 132 του π.δ. 26/2012).

Το περιεχόμενο της εγκυκλίου χωρίζεται σε τρία μέρη:

Στο πρώτο μέρος περιέχονται πληροφορίες για την ημερομηνία διενέργειας των εκλογών, τον αριθμό των βουλευτών που εκλέγονται σε κάθε περιφέρεια, την κτήση του δικαιώματος του εκλέγειν και εκλέγεσθαι, την υποβολή των υποψηφιοτήτων και την ανακήρυξη των υποψηφίων βουλευτών.

Στο δεύτερο μέρος περιγράφονται οι αρμοδιότητες και οι ενέργειες των κρατικών υπηρεσιών και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αμέσως μετά την έναρξη της προεκλογικής περιόδου έως την προηγούμενη ημέρα της ψηφοφορίας.

Το τρίτο μέρος αναφέρεται στα ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν κατά την ημέρα της ψηφοφορίας, ενώ αναλύεται και ο τρόπος ψηφοφορίας, εξαγωγής και ανακοίνωσης των αποτελεσμάτων των εκλογών.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΛΟΓΩΝ. ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΚΛΕΓΟΜΕΝΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ. ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΕΚΛΕΓΕΙΝ ΚΑΙ ΕΚΛΕΓΕΣΘΑΙ. ΥΠΟΒΟΛΗ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΚΗΡΥΞΗ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ.

1. Ημερομηνία διενέργειας των εκλογών

Σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 56 /11.06.2019 (Α' 97), οι εκλογές θα διεξαχθούν την **Κυριακή 7 Ιουλίου 2019**. Η ψηφοφορία θα διαρκέσει από ώρα 07.00 έως ώρα 19.00, όπως ειδικότερα προβλέπεται στο άρθρο 50 του π.δ. 26/2012.

2. Αριθμός βουλευτών που εκλέγονται σε κάθε εκλογική περιφέρεια

Ο αριθμός των βουλευτών που εκλέγονται σε κάθε εκλογική περιφέρεια ορίστηκε με το άρθρο 1 του π.δ. 117/2018 (Α' 225). Πρόκειται για την κατανομή των 288 εδρών μεταξύ των 59 εκλογικών περιφερειών της χώρας, δοθέντος ότι οι υπόλοιπες 12 έδρες καλύπτονται από τους βουλευτές επικρατείας.

3. Δικαίωμα ψήφου

Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 4, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1

του ν. 4406/2016 (Α' 133), 6 παρ.1, 10 και 15 του π.δ. 26/2012, δικαίωμα ψήφου στις γενικές βουλευτικές εκλογές της 7ης Ιουλίου 2019, έχουν οι πολίτες Έλληνες και Ελληνίδες που έχουν συμπληρώσει το **17^ο** έτος της ηλικίας¹ τους και είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους των δήμων (μεταβολές που συντελέστηκαν έως και την 30.04.2019) και δεν έχουν στερηθεί το δικαίωμα του εκλέγειν.

Στερούνται του δικαιώματος του εκλέγειν:

α) Όσοι βρίσκονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα, σε πλήρη στερητική δικαστική συμπαράσταση

β) Όσοι στερήθηκαν το δικαίωμα αυτό, λόγω αμετάκλητης ποινικής καταδίκης, σε κάποιο από τα εγκλήματα που ορίζονται από τον ποινικό και στρατιωτικό ποινικό κώδικα, για όσο χρόνο διαρκεί αυτή η στέρηση (άρθρο 5 του π.δ. 26/2012)

Η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος είναι υποχρεωτική (άρθρο 51 παρ.5 του Συντάγματος και άρθρο 6 παρ.2 του π.δ.26/2012).

4. Δικαίωμα του εκλέγεσθαι

Εκλόγιμοι είναι οι πολίτες Έλληνες και Ελληνίδες, που έχουν συμπληρώσει κατά την ημέρα της εκλογής το 25^ο έτος της ηλικίας τους και έχουν τη νόμιμη ικανότητα του εκλέγειν (άρθρο 55 του Συντάγματος και άρθρο 29 του π.δ. 26/2012).

5. Έναρξη προεκλογικής περιόδου

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 31 παρ. 3 του π.δ. 26/2012, η προεκλογική περίοδος αρχίζει από τη δημοσίευση του διατάγματος διάλυσης της Βουλής. Για τις προσεχείς γενικές βουλευτικές εκλογές, η προεκλογική περίοδος άρχισε την 11^η Ιουνίου 2019.

6. Υποβολή υποψηφιοτήτων

Όλοι οι υποψήφιοι (εκείνοι που πρόκειται να περιληφθούν σε συνδυασμούς, καθώς και οι μεμονωμένοι), υποβάλλουν πρόταση υποψηφιότητας, που επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή στο αρμόδιο για την ανακήρυξή τους Πρωτοδικείο, το αργότερο εννέα (9) ημέρες μετά την έναρξη της προεκλογικής περιόδου, δηλαδή έως τα μεσάνυχτα της 20^{ης} Ιουνίου 2019 (άρθρο 32 παρ. 6 του π.δ. 26/2012).

¹ Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 4 του π.δ. 26/2012, η 1η Ιανουαρίου θεωρείται ως ημερομηνία γέννησης όλων όσοι γεννήθηκαν μέσα στο χρόνο.

Η δήλωση για την κατάρτιση συνδυασμών, κομμάτων ή συνασπισμών συνεργαζομένων κομμάτων ή και ανεξάρτητων υποψηφίων, επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή ή με απόδειξη στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, το αργότερο δώδεκα (12) ημέρες μετά την έναρξη της προεκλογικής περιόδου, δηλαδή έως τα μεσάνυχτα της 23^{ης} Ιουνίου 2019 [άρθρο 34 παρ. 5 του π.δ. 26/2012 όπως αυτό αντικαταστάθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 10 παράγραφος 3 του ν.4239/2014 (Α' 43) και άρθρο 3 παρ. 2 του π.δ. 26/2012].

Ο κάθε συνδυασμός μπορεί να συμπεριλάβει (άρθρο 34 παρ. 6 του π.δ. 26/2012) αριθμό υποψηφίων ως τον αριθμό των βουλευτικών εδρών της εκλογικής περιφέρειας, προσαυξημένο:

α) κατά δύο στις εκλογικές περιφέρειες, όπου εκλέγονται ένας έως και επτά βουλευτές

β) κατά τρεις, στις εκλογικές περιφέρειες, όπου εκλέγονται από οκτώ έως και δώδεκα βουλευτές και

γ) κατά τέσσερις, στις εκλογικές περιφέρειες, όπου εκλέγονται περισσότεροι από δεκατρείς βουλευτές.

Η πρόταση υποψηφίων βουλευτών Επικρατείας υποβάλλεται μόνο από κόμματα ή συνασπισμούς συνεργαζομένων κομμάτων και επιδίδεται στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου το αργότερο δώδεκα (12) ημέρες μετά την έναρξη της προεκλογικής περιόδου, δηλαδή έως τα μεσάνυχτα της 23^{ης} Ιουνίου 2019 (άρθρο 3 παρ.1 και 2 του π.δ. 26/2012).

Ποσόστωση υποψηφίων κατά φύλο. Σύμφωνα με τις διατάξεις του τελευταίου εδαφίου της παρ. 6 του άρθρου 34 του π.δ. 26/2012, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 15 του ν.4604/2019 (50 Α'), για την ανακήρυξη των εκλογικών συνδυασμών αυτοτελών κομμάτων, συνασπισμού συνεργαζόμενων κομμάτων και ανεξαρτήτων, ο αριθμός των υποψηφίων Βουλευτών, από κάθε φύλο, πρέπει να ανέρχεται σε ποσοστό τουλάχιστον ίσο με το 40% του συνολικού αριθμού των υποψηφίων τους, αντιστοίχως, ανά εκλογική περιφέρεια. Τυχόν δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι ίσο με μισό της μονάδας και άνω.

7. Ανακήρυξη υποψηφίων και γνωστοποίηση της ανακήρυξης

Οι υποψήφιοι βουλευτές ανακηρύσσονται από το Πρωτοδικείο, στο οποίο υποβλήθηκαν οι υποψηφιότητες δέκα (10) ημέρες μετά την έναρξη της προεκλογικής περιόδου, δηλαδή το αργότερο έως τα μεσάνυχτα της 21^{ης} Ιουνίου 2019 (άρθρο 33 του π.δ.26/2012).

Η ανακήρυξη των συνδυασμών και των υποψηφίων βουλευτών Επικρατείας, ενεργείται από το Α' Τμήμα του Αρείου Πάγου, τη δέκατη τέταρτη (14) ημέρα μετά την έναρξη της προεκλογικής περιόδου, δηλαδή την 25^η Ιουνίου 2019 (άρθρο 35 του π.δ.26/2012).

Οι αποφάσεις των Πρωτοδικείων για την ανακήρυξη των υποψηφίων βουλευτών, όπως και του Α' Τμήματος του Αρείου Πάγου για την ανακήρυξη των συνδυασμών και των υποψηφίων βουλευτών Επικρατείας κοινοποιούνται αμέσως στον Υπουργό Εσωτερικών και στους αντιπεριφερειάρχες έδρας νομών. Οι τελευταίοι εκδίδουν προκήρυξη, με την οποία γνωστοποιούνται στην περιφέρεια του νομού τα ονόματα όλων όσοι ανακηρύχθηκαν υποψήφιοι, σύμφωνα με τις αποφάσεις των αρμοδίων δικαστηρίων. Η προκήρυξη τοιχοκολλάται με φροντίδα των δημοτικών αρχών, οπωσδήποτε στα μέρη με τη μεγαλύτερη δημοσιότητα όλων των δήμων κάθε νομού. Επίσης, μπορεί να δημοσιευτεί και στον τύπο, όταν τούτο είναι δυνατό. Η δημοσίευση και τοιχοκόλληση της προκήρυξης πρέπει να έχει γίνει το αργότερο έως την πέμπτη ημέρα πριν από την ημέρα της εκλογής, δηλαδή **έως την 2α Ιουλίου 2019** (άρθρο 39 παρ.2 του π.δ. 26/2012).

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΕΩΣ ΤΗΝ ΗΜΕΡΑ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ

Στο μέρος αυτό περιγράφονται οι ενέργειες των κρατικών υπηρεσιών και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, αμέσως μετά την προκήρυξη των εκλογών έως και την προηγούμενη ημέρα της ψηφοφορίας.

Στο στάδιο προπαρασκευής των εκλογών περιλαμβάνονται:

- η συγκρότηση των εφορευτικών επιτροπών
- ο διορισμός των δικαστικών αντιπροσώπων και των εφόρων
- ο καθορισμός των εκλογικών τμημάτων και καταστημάτων ψηφοφορίας και ο εφοδιασμός τους με ψηφοδέλτια, εκλογικούς φακέλους, σάκους, κάλπες και ειδικά διαχωρίσματα ψηφοφορίας (παραβάν)
- η εκτύπωση των εκλογικών καταλόγων, βιβλίων και εντύπων που θα χρησιμοποιήσουν οι εφορευτικές επιτροπές και άλλα όργανα και η προώθησή τους στα εκλογικά τμήματα και τα καταστήματα
- η έκδοση του προγράμματος ψηφοφορίας και
- η παραλαβή του εκλογικού υλικού από τους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής.

1. Συγκρότηση εφορευτικών επιτροπών

Η ψηφοφορία διεξάγεται σε κάθε εκλογικό τμήμα ενώπιον πενταμελούς εφορευτικής επιτροπής, που αποτελείται από τον αντιπρόσωπο της δικαστικής αρχής, ως πρόεδρο, και τέσσερα μέλη (άρθρο 58 του π.δ. 26/2012). Τα μέλη των εφορευτικών επιτροπών, με ισάριθμα αναπληρωματικά, κληρώνονται από το οικείο Πρωτοδικείο, μεταξύ των εγγεγραμμένων στους εκλογικούς καταλόγους εκλογέων του δήμου στον οποίο ανήκει το εκλογικό τμήμα.

Σε όποιους δήμους οι κατάλογοι είναι καταρτισμένοι κατά εκλογικά διαμερίσματα, **τα μέλη των εφορευτικών επιτροπών κληρώνονται ή διορίζονται από αυτούς που είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους του οικείου εκλογικού διαμερίσματος.**

Σε όλες τις περιπτώσεις, τα μέλη πρέπει να κατοικούν στο δήμο ή το εκλογικό διαμέρισμα που ανήκει το εκλογικό τμήμα, για το οποίο κληρώθηκαν. Τα μέλη των εφορευτικών επιτροπών πρέπει να έχουν τουλάχιστον απολυτήριο δημοτικού σχολείου και να μην έχουν υπερβεί το εξηκοστό πέμπτο (65⁰) έτος της ηλικίας τους.

Η κλήρωση ή ο διορισμός των μελών γίνεται εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την κατά το άρθρο 31 παρ.3 του π.δ. 26/2012 έναρξη της προεκλογικής περιόδου, δηλαδή έως την 26^η Ιουνίου 2019 (άρθρο 58 παρ.3 του π.δ. 26/2012). Τα μέλη των εφορευτικών επιτροπών ειδοποιούνται για το διορισμό τους με φροντίδα των οικείων Εισαγγελέων Πρωτοδικών και με απόδειξη, **πέντε (5) τουλάχιστον**

ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας, δηλαδή το αργότερο **έως την 1^η Ιουλίου 2019** (άρθρο 58 παρ.6 του π.δ. 26/2012) και οφείλουν να ασκήσουν τα καθήκοντά τους ανεξαρτήτως αν ειδοποιήθηκαν εγκαίρως (άρθρο 58 παρ. 7 του π.δ. 26/2012).

Στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι πρέπει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια, ώστε να αποφευχθεί η κλήρωση ή ο διορισμός ως μελών, προσώπων που κωλύονται να ασκήσουν τα καθήκοντά τους, διότι: α) έχουν υπερβεί το 65^ο έτος της ηλικίας τους β) δεν έχουν απολυτήριο δημοτικού γ) δεν κατοικούν στον οικείο δήμο δ) είναι δημόσιοι και δημοτικοί υπάλληλοι ή έμμισθοι υπάλληλοι δημοτικών νομικών προσώπων και ιδρυμάτων και όσοι με αυτές τις ιδιότητες υπηρέτησαν την τελευταία τριετία προ της εκλογής ε) είναι αποστρατευθέντες αξιωματικοί, όργανα των σωμάτων ασφαλείας και στ) έχουν διατελέσει δήμαρχοι κατά την τελευταία τριετία (άρθρα 58 παρ. 4 και 59 παρ. 1 του π.δ. 26/2012).

Η 15νθήμερη προθεσμία που ορίζεται από το άρθρο 58 παρ.3 του π.δ. 26/2012, για την κλήρωση ή το διορισμό των μελών των εφορευτικών επιτροπών, δεν πρέπει να εξαντληθεί.

2. Διορισμός εφόρων και αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής

Οι έφοροι και οι αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής διορίζονται με κλήρωση, σε δημόσια συνεδρίαση, από το Α' Τμήμα του Αρείου Πάγου. Οι δικαστικοί αντιπρόσωποι διορίζονται μεταξύ όσων αναφέρονται στην παρ. 3 του άρθρου 68 του π.δ. 26/2012 όπως ισχύει. Σημειώνεται ότι οι συμβολαιογράφοι, οι δικηγόροι και οι ασκούμενοι δικηγόροι, μπορούν να διοριστούν ως δικαστικοί αντιπρόσωποι τόσο στην εκλογική περιφέρεια καταγωγής τους, όσο και στην εκλογική περιφέρεια του Πρωτοδικείου, στο οποίο είναι διορισμένοι και ασκούν τα καθήκοντά τους (άρθρο 68 παρ.12 του π.δ.26/2012).

Σε περίπτωση που εξαντληθεί ο αριθμός των αναπληρωτών αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής σε κάποια εκλογική περιφέρεια και παραμείνουν εκλογικά τμήματα χωρίς αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής, ο οικείος έφορος μπορεί να διορίσει στα τμήματα αυτά αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής από τα πρόσωπα που αναφέρονται στις παραγράφους 3 και 4 του ίδιου άρθρου 68 του π.δ. 26/2012 και υπηρετούν ή βρίσκονται στην ίδια εκλογική περιφέρεια.

Η πράξη του εφόρου για το διορισμό ανακοινώνεται αμέσως στον Εισαγγελέα

του Αρείου Πάγου και στον Εισαγγελέα Πρωτοδικών της εκλογικής περιφέρειας. Στην ίδια αυτή περίπτωση, είναι δυνατή και η χρησιμοποίηση αντιπροσώπων ή αναπληρωτών από άλλες εκλογικές περιφέρειες, τους οποίους διαθέτει με εντολή του ο έφορος της εκλογικής περιφέρειας, όπου διορίστηκαν, ύστερα από αίτηση του εφόρου της περιφέρειας στην οποία πρόκειται να χρησιμοποιηθούν. Οι μεταβολές αυτές, ανακοινώνονται αμέσως στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και στους οικείους Εισαγγελείς Πρωτοδικών.

Τα πρόσωπα που διορίζονται ως έφοροι και τακτικοί ή αναπληρωτές αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής ειδοποιούνται από τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου **πέντε ημέρες πριν από την ψηφοφορία**, δηλαδή μέχρι την **1^η Ιουλίου 2019** και οφείλουν να βρίσκονται στον τόπο του διορισμού τους **δύο (2) ημέρες πριν από την ψηφοφορία**, δηλαδή **την 4^η Ιουλίου 2019** (άρθρο 68 παρ.13 του π.δ. 26/2012).

Με την άφιξή τους, ειδοποιούν αμέσως τον Εισαγγελέα της περιφέρειάς τους και τον οικείο Περιφερειάρχη (άρθρο 68 παράγραφος 13 του π.δ. 26/2012). Ταυτόχρονα, υποχρεούνται να αναφέρουν με το ταχύτερο μέσο στον οικείο έφορο, την άφιξη και την ανάληψη των καθηκόντων τους (άρθρο 66 παρ.3 του π.δ. 26/2012).

3. Γραμματέας εφορευτικής επιτροπής

Η εφορευτική επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 63 του π.δ. 26/2012, αναθέτει καθήκοντα γραμματέα, για τη σύνταξη των πρακτικών της, σε υπάλληλο δημόσιο ή δημοτικό ή υπάλληλο νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, που είναι υποχρεωμένος να τα εκτελέσει. Αν τούτο δεν είναι εφικτό, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, η εφορευτική επιτροπή αναθέτει καθήκοντα γραμματέα σε έναν από τα τακτικά ή αναπληρωματικά μέλη της ή σε έναν εκλογέα.

Στην περίπτωση που, για οποιοδήποτε λόγο, δεν υπάρχει γραμματέας της εφορευτικής επιτροπής, δεν παρακωλύεται καθόλου το έργο της, διότι ο ίδιος ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής ή ο προεδρεύων της επιτροπής μπορεί να εκτελέσει καθήκοντα γραμματέα.

4. Εκλογικά τμήματα και καταστήματα ψηφοφορίας (άρθρα 51, 52 και 55 του π.δ. 26/2012)

Οι αποφάσεις των αντιπεριφερειάρχων της περιφερειακής ενότητας της έδρας

κάθε νομού, για τον καθορισμό των εκλογικών τμημάτων, κοινοποιούνται αμέσως στον Πρόεδρο του αρμόδιου πρωτοδικείου και δια του Υπουργείου Εσωτερικών στον Άρειο Πάγο.

Μετά την οριστικοποίησή τους, οι ανωτέρω αποφάσεις, γνωστοποιούνται με προκήρυξη στους δήμους του νομού, τουλάχιστον πέντε (5) ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας, δηλαδή το αργότερο έως την 1^η Ιουλίου 2019.

5. Ψηφοδέλτια

Τα ψηφοδέλτια είναι μόνον έντυπα, κατασκευάζονται από χαρτί χρώματος λευκού σε σχήμα ορθογώνιο, εκτυπώνονται με φροντίδα και ευθύνη των κομμάτων, των συνασπισμών κομμάτων και των μεμονωμένων υποψηφίων και πρέπει να είναι τα ίδια σε κάθε εκλογική περιφέρεια.

Τα τυπογραφικά στοιχεία των ψηφοδελτίων πρέπει να είναι μελανής απόχρωσης.

Στα κόμματα και τους συνασπισμούς κομμάτων, των οποίων συνδυασμοί υποψηφίων ανακηρύχθηκαν στο ένα τρίτο τουλάχιστον των εκλογικών περιφερειών της χώρας, χορηγείται το χαρτί εκτύπωσης των ψηφοδελτίων από το Υπουργείο Εσωτερικών (άρθρο 70 του π.δ. 26/2012).

Αναφορικά με τις περαιτέρω λεπτομέρειες και το περιεχόμενο των ψηφοδελτίων, ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 72 του π.δ. 26/2012. Οι λεπτομέρειες σχετικά με τις διαστάσεις τους, καθορίστηκαν με την αριθ. 46020/18.6.2019 (Β' 2401) απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

Τα λευκά ψηφοδέλτια, ίδιου σχήματος και διαστάσεων, αποστέλλονται από το Υπουργείο Εσωτερικών στους οικείους αντιπεριφερειάρχες, οι οποίοι φροντίζουν για την παράδοσή τους στις εφορευτικές επιτροπές.

Σε περίπτωση έλλειψης έντυπων ψηφοδελτίων, επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν λευκά ψηφοδέλτια της ίδιας απόχρωσης με τα έντυπα ψηφοδέλτια, με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο 74 του π.δ. 26/2012. Διευκρινίζεται ότι τα **λευκά ψηφοδέλτια** χρησιμοποιούνται από την εφορευτική επιτροπή μόνον όταν κατά τη διάρκεια της ψηφοφορίας διαπιστωθεί έλλειψη εντύπων ψηφοδελτίων καθώς και όταν καθυστερήσει ο ανεφοδιασμός με έντυπα και όχι κατά την περίπτωση που ένα ή περισσότερα πολιτικά κόμματα δεν αποστείλουν καθόλου τον αναγκαίο αριθμό εντύπων ψηφοδελτίων στον οικείο αντιπεριφερειάρχη, παρά το γεγονός ότι παρέλαβαν την ποσότητα χαρτιού που

χορηγεί το Υπουργείο.

Εφόσον χρησιμοποιηθεί λευκό ψηφοδέλτιο, αυτό συμπληρώνεται από τον ίδιο τον εκλογέα ως προς την αναγραφή του ονόματος του συνδυασμού της επιλογής του. Τυχόν συμπλήρωση αυτού (ως προς τον συνδυασμό) από την εφορευτική επιτροπή, συνιστά παραβίαση των οικείων διατάξεων της εκλογικής νομοθεσίας.

Τα κόμματα, οι συνασπισμοί κομμάτων, οι συνδυασμοί ανεξαρτήτων και οι μεμονωμένοι υποψήφιοι για τις βουλευτικές εκλογές, παραδίδουν στους αντιπεριφερειάρχες της περιφερειακής ενότητας της έδρας κάθε νομού, επαρκή αριθμό ψηφοδελτίων τουλάχιστον οκτώ (8) ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας, δηλαδή το αργότερο έως την 28^η Ιουνίου 2019. Στη συνέχεια, οι οικείοι αντιπεριφερειάρχες οφείλουν να εφοδιάσουν τις εφορευτικές επιτροπές, με αριθμό ψηφοδελτίων που να υπερβαίνει κατά 20% τουλάχιστον τον αριθμό των εγγεγραμμένων, σε κάθε εκλογικό τμήμα, εκλογέων (άρθρο 71 παρ.2 του π.δ. 26/2012).

Στο σημείο αυτό, τονίζεται ιδιαίτερα η ανάγκη πιστής τήρησης των διατάξεων αυτών, προκειμένου να αποφευχθεί τυχόν έλλειψη ψηφοδελτίων στα εκλογικά τμήματα κατά την ημέρα της ψηφοφορίας.

Επειδή όμως, το χρονικό διάστημα της προεκλογικής περιόδου είναι περιορισμένο και οι προθεσμίες ιδιαίτερα πιεστικές, οι αντιπεριφερειάρχες της περιφερειακής ενότητας της έδρας κάθε νομού, είναι σκόπιμο να επιδεικνύουν ανοχή και να παραλαμβάνουν ακόμη και μέσα σε ένα εύλογο, από τη λήξη των ανωτέρω προθεσμιών, χρονικό διάστημα, τα αποστελλόμενα έντυπα ψηφοδέλτια, αρκεί να μην επηρεάζεται ουσιαδώς η προετοιμασία της σχετικής εκλογικής διαδικασίας.

6. Εκλογικοί φάκελοι

Οι φάκελοι στους οποίους εσωκλείονται τα ψηφοδέλτια κατασκευάζονται ομοίομορφα από αδιαφανές χαρτί λευκής απόχρωσης, με φροντίδα του Υπουργείου Εσωτερικών και διατίθενται σε ολόκληρη την επικράτεια. Οι λεπτομέρειες σχετικά με τις διαστάσεις και τα άλλα γνωρίσματά τους, καθορίστηκαν με την αριθ. 46020/18.6.2019 (Β' 2401) ως άνω απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

Το Υπουργείο Εσωτερικών φροντίζει για την αποστολή των εκλογικών φακέλων

στους οικείους αντιπεριφερειάρχες, οι οποίοι οφείλουν να παραδώσουν τους φακέλους στις δημοτικές αρχές και οι οποίες με τη σειρά τους εφοδιάζουν τις εφορευτικές επιτροπές όλων των εκλογικών τμημάτων (άρθρο 75 του π.δ. 26/2012).

7. Εκλογικοί σάκοι

Οι εκλογικοί σάκοι, μέσα στους οποίους τοποθετείται όλο το εκλογικό υλικό μετά το τέλος της ψηφοφορίας, παρέχονται από το Υπουργείο Εσωτερικών.

Οι σάκοι που θα χρησιμοποιηθούν στις γενικές βουλευτικές εκλογές της 7^{ης} Ιουλίου 2019 φέρουν τυπωμένη στη μία εξωτερική πλευρά τους, με κεφαλαία γράμματα μαύρης απόχρωσης και σε παράλληλες σειρές, την ακόλουθη ένδειξη:

ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ 2019

.....
(Ημερομηνία)

ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ .....

..... **ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ**

..... **(Αριθμός)**

(Ον

ομασία)

8. Κάλπες

Οι κάλπες κατασκευάζονται σύμφωνα με την παρ.3 του άρθρου 57 του π.δ. 26/2012, με φροντίδα του Υπουργείου Εσωτερικών, το οποίο έχει φροντίσει για τον εφοδιασμό όλων των εκλογικών τμημάτων της χώρας με αυτές.

9. Ειδικά διαχωρίσματα ψηφοφορίας (παραβάν)

Για τη διασφάλιση της μυστικότητας της ψηφοφορίας, το Υπουργείο Εσωτερικών έχει εφοδιάσει όλα τα καταστήματα ψηφοφορίας της χώρας με ομοιόμορφα ειδικά διαχωρίσματα (παραβάν), που κατασκευάζονται από μεταλλικό λυόμενο σκελετό και καλύπτονται με ύφασμα μπλε χρώματος. Τα παραβάν τοποθετούνται στην αίθουσα ψηφοφορίας, όπου οι εκλογείς αποσύρονται προκειμένου να συμπληρώσουν και να τοποθετήσουν στον εκλογικό φάκελο το

ψηφοδέλτιο της προτίμησής τους.

Επισημαίνεται ότι σε όσα εκλογικά τμήματα (κυρίως σε αστικά κέντρα) κριθεί αναγκαίο, μπορεί να χρησιμοποιηθεί και δεύτερο παραβάν, προκειμένου να διευκολυνθεί και να επισπευστεί η ψηφοφορία.

10. Εκλογικοί κατάλογοι

Οι γενικές βουλευτικές εκλογές της 7ης Ιουλίου 2019 θα διεξαχθούν με βάση τους εκλογικούς καταλόγους, όπως αυτοί οριστικοποιήθηκαν μετά την Β' αναθεώρηση του 2019 και περιλαμβάνουν όλες τις μεταβολές που συντελέστηκαν **έως και την 30 Απριλίου 2019** (άρθρο 15 του π.δ. 26/2012).

Επίσης, θα χρησιμοποιηθούν και οι ειδικοί εκλογικοί κατάλογοι και καταστάσεις για ορισμένες κατηγορίες εκλογέων (στρατιωτικών, ναυτικών και ανδρών φρουράς εκλογικών τμημάτων καθώς και κρατουμένων στα καταστήματα κράτησης), που προβλέπονται στα άρθρα 27, 82 παρ.5, 7 και 8 και 69 παρ.2 του π.δ. 26/2012).

Λεπτομέρειες που αφορούν στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους, περιέχονται στη με αριθμ. 56/45704/14.06.2019 (ΑΔΑ: 65ΛΗ465ΧΘ7-ΞΧ5) εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών, η οποία έχει αποσταλεί σε όλα τα Υπουργεία, στα Γενικά Επιτελεία Ενόπλων Δυνάμεων, στα Αρχηγεία της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού και του Λιμενικού Σώματος, καθώς και στους οικείους αντιπεριφερειάρχες. Για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος των ελλήνων ναυτικών και των κρατουμένων εκδόθηκαν οι με αριθμ. 45378/13.06.2019 (Β' 2328) και 45379/13.06.2019 (Β' 2329) Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις, αντιστοίχως.

11. Βιβλία και έντυπα (άρθρο 61 του π.δ. 26/2012)

Τα απαραίτητα για τις εκλογές βιβλία και έντυπα, που θα χρησιμοποιήσουν κυρίως οι εφορευτικές επιτροπές, αλλά και άλλες αρμόδιες υπηρεσίες και όργανα, διαμορφώθηκαν από το Υπουργείο Εσωτερικών και εκτυπώθηκαν από το Εθνικό Τυπογραφείο.

12. Έκδοση προγράμματος ψηφοφορίας

Τουλάχιστον τρεις ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας, δηλαδή το αργότερο την 3^η Ιουλίου 2019, οι δημοτικές αρχές εκδίδουν και δημοσιεύουν σε όλη την περιφέρειά τους πρόγραμμα ψηφοφορίας, το οποίο περιλαμβάνει τα στοιχεία που καθορίζονται στο άρθρο 56 του π.δ.26/2012.

13. Παραλαβή του εκλογικού υλικού στο κατάστημα ψηφοφορίας από τους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής

Ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής οφείλει να βρίσκεται στον τόπο ψηφοφορίας, **το αργότερο την προηγούμενη ημέρα της ψηφοφορίας, δηλαδή την 6^η Ιουλίου 2019**, προκειμένου να παραλάβει (στο κατάστημα ψηφοφορίας) από το δήμαρχο το εκλογικό υλικό και να ελέγξει την πληρότητά του (άρθρο 78 παρ.1 του π.δ. 26/2012). Εφεξής, ευθύνεται ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής για την ασφαλή διαφύλαξη του υλικού.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ

1 Παραλαβή καταστήματος ψηφοφορίας και εκλογικών ειδών και διευθέτηση αίθουσας ψηφοφορίας (άρθρα 78, 79, 80 και 81 του π.δ. 26/2012)

Την ημέρα της ψηφοφορίας και μία ώρα πριν από την έναρξή της, τα μέλη της εφορευτικής επιτροπής οφείλουν να βρίσκονται στον τόπο της ψηφοφορίας, για να παραλάβουν από το δήμαρχο ή το ορισθέν από αυτόν μέλος του δημοτικού συμβουλίου ή δημοτικό υπάλληλο, το κατάστημα ψηφοφορίας, τις κάλπες, τα έπιπλα και σκεύη και τα υπόλοιπα εκλογικά είδη.

Μετά την παραλαβή των ανωτέρω εκλογικών ειδών και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 78 του π.δ. 26/2012, η εφορευτική επιτροπή:

- ορίζει γραμματέα για τη σύνταξη των πρακτικών

- προβαίνει, παρουσία των υποψηφίων ή των αντιπροσώπων των συνδυασμών, στην προετοιμασία της αίτησας για τη διεξαγωγή της ψηφοφορίας
- μεριμνά για την τακτοποίηση των θέσεων των μελών της και των αντιπροσώπων των συνδυασμών
- τοποθετεί την κάλπη μπροστά στο τραπέζι της και σε ύψος τέτοιο ώστε η άνω πλευρά της κάλπης, που φέρει τη σχισμή, να είναι υπερυψωμένη από το επίπεδο του τραπεζιού
- φροντίζει για τη διάταξη των ψηφοδελτίων των συνδυασμών και μεμονωμένων υποψηφίων στο τραπέζι, και
- εγκαθιστά τα ειδικά διαχωρίσματα ψηφοφορίας (παραβάν), εντός των οποίων πρέπει να βρίσκονται μολύβια διαρκείας μαύρης ή κυανής απόχρωσης, προς χρήση των εκλογέων.

Ακολούθως, η εφορευτική επιτροπή και οι υποψήφιοι ή οι αντιπρόσωποι των συνδυασμών, ανοίγουν και ελέγχουν την κάλπη, προκειμένου να διαπιστωθεί αν είναι άδεια. Στη συνέχεια η κάλπη κλείνεται και σφραγίζεται από την επιτροπή.

Για το σύνολο των ενεργειών, συντάσσεται πρακτικό (πρακτικό Νο 1) που υπογράφεται από τον πρόεδρο και τα μέλη της εφορευτικής επιτροπής και τους υποψήφιους ή τους αντιπροσώπους των συνδυασμών.

Μετά την ολοκλήρωση της ανωτέρω διαδικασίας, ο πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής κηρύσσει την έναρξη της ψηφοφορίας και αρχίζει η προσέλευση των ψηφοφόρων (άρθρα 79, 80 και 81 του π.δ. 26/2012).

2. Παρουσία υποψηφίων και αντιπροσώπων τους

Κάθε συνδυασμός κόμματος ή συνασπισμός κομμάτων ή ανεξαρτήτων, καθώς και κάθε μεμονωμένος υποψήφιος, έχουν το δικαίωμα να διορίσουν σε κάθε εκλογικό τμήμα από έναν αντιπρόσωπό τους και έναν αναπληρωτή του (άρθρο 40 παρ.1 του π.δ. 26/2012).

Οι αντιπρόσωποι και οι αναπληρωτές τους, διορίζονται με γραπτή δήλωση είτε του αρχηγού του κόμματος ή της διευθύνουσας επιτροπής, είτε του εξουσιοδοτημένου από αυτούς (δηλαδή από τον αρχηγό ή τη διευθύνουσα

επιτροπή) υποψηφίου του οικείου συνδυασμού, είτε του μεμονωμένου υποψηφίου. Η σχετική δήλωση κατατίθεται είτε απευθείας στον Πρόεδρο του αρμοδίου πρωτοδικείου, είτε στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, ο οποίος έχει υποχρέωση να κοινοποιήσει το διορισμό στους Προέδρους των πρωτοδικών (άρθρο 40 παρ.3 και 4 του π.δ. 26/2012). **Οι αντιπρόσωποι, οφείλουν κατά την έναρξη της ψηφοφορίας να επιδείξουν την ανωτέρω δήλωση στον πρόεδρο της εφορευτικής επιτροπής ή τον διευθύνοντα τις εργασίες της.**

Σε περίπτωση που οι προτεινόμενοι αντιπρόσωποι των μεμονωμένων υποψηφίων είναι περισσότεροι από τρεις, η εφορευτική επιτροπή, πριν από την έναρξη της ψηφοφορίας, ορίζει ύστερα από κλήρωση τρεις μόνον από αυτούς, οι οποίοι δικαιούνται να παραμείνουν στο κατάστημα της ψηφοφορίας (άρθρο 40 παρ.2 του π.δ. 26/2012).

Εκτός από τους αντιπροσώπους, κάθε υποψήφιος μπορεί να διορίσει με συμβολαιογραφική πράξη έναν πληρεξούσιο, ο οποίος θα ενεργεί αντί γι' αυτόν τα σχετικά με την εκλογή, σύμφωνα με τις διατάξεις της εκλογικής νομοθεσίας. Δικαίωμα διορισμού ενός πληρεξουσίου σε κάθε εκλογική περιφέρεια, έχει επίσης κάθε πολιτικό κόμμα (άρθρο 40 παρ.5 του π.δ. 26/2012).

Οι υποψήφιοι ή οι αντιπρόσωποί τους ή, ελλείψει των τελευταίων, οι αναπληρωτές τους, έχουν δικαίωμα να παρευρίσκονται στην ψηφοφορία, να προβαίνουν σε παρατηρήσεις ή ενστάσεις σχετικά με την τάξη της ψηφοφορίας, να θέτουν τη σφραγίδα τους στην κάλπη, να παρευρίσκονται στη διαλογή των ψήφων και να ασκούν κάθε άλλο δικαίωμα που τους παρέχεται από το νόμο (άρθρο 88 παρ.1 του π.δ. 26/2012).

3. Προσέλευση και αναγνώριση των ψηφοφόρων (άρθρο 82 του π.δ. 26/2012)

Οι εκλογείς προσέρχονται στην αίθουσα ψηφοφορίας ένας-ένας ή σε ολιγάριθμες ομάδες ή όπως ειδικότερα ορίζει η εφορευτική επιτροπή, η οποία αναγνωρίζει την ταυτότητά τους και επαληθεύει την εγγραφή τους στον εκλογικό κατάλογο.

Η αναγνώριση των εκλογέων για την άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος γίνεται με βάση την αστυνομική τους ταυτότητα ή τη σχετική προσωρινή βεβαίωση της αρμόδιας αρχής ή το διαβατήριό τους ή την άδεια οδήγησης ή το ατομικό βιβλιάριο υγείας όλων των ασφαλιστικών ταμείων.

Σημειώνεται ότι τυχόν «κομμένα» δελτία αστυνομικής ταυτότητας είναι αποδεκτά.

Ειδικότερα για τα διαβατήρια, επισημαίνεται ότι αρκεί και ελληνικό διαβατήριο που έχει λήξει η ισχύς του.

Το προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού Σώματος και οι Στρατιωτικοί που υπηρετούν με οποιαδήποτε ιδιότητα στις Ένοπλες Δυνάμεις, ή στο Λιμενικό Σώμα, ψηφίζουν με βάση τους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους στην περιφέρεια όπου υπηρετούν, προσέρχονται στο εκλογικό κατάστημα ατομικά και όχι συντεταγμένοι ή με οποιαδήποτε συνοδεία. Η αναγνώριση των στρατιωτικών και όσων υπηρετούν στα σώματα ασφαλείας γίνεται με βάση τις στρατιωτικές ή υπηρεσιακές τους ταυτότητες, σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις.

Προκειμένου οι ανωτέρω εκλογείς να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα στο δήμο που είναι εγγεγραμμένοι, **οφείλουν να προσκομίσουν** στην εφορευτική επιτροπή **βεβαίωση της υπηρεσίας τους ή της μονάδας τους** ότι δεν έχουν εγγραφεί στις καταστάσεις του άρθρου 27 του π.δ.26/2012.

Μετά την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος **και εφόσον ζητηθεί από τον εκλογέα, χορηγείται σε αυτόν έντυπη βεβαίωση άσκησης του εκλογικού δικαιώματος**, που υπογράφεται και σφραγίζεται από τον πρόεδρο της εφορευτικής επιτροπής (με τέτοιες έντυπες βεβαιώσεις θα είναι εφοδιασμένα όλα τα εκλογικά τμήματα (άρθρο 83 παρ.6 του π.δ. 26/2012)).

Κατά την αναγνώριση των εκλογέων, είναι πιθανό να διαπιστωθούν για ορισμένους εκλογείς ασυμφωνίες, εξαιτίας λαθών ή άλλων αιτιών, μεταξύ των στοιχείων τους στον εκλογικό κατάλογο και αυτών της αστυνομικής ή υπηρεσιακής τους ταυτότητας.

Ειδικότερα:

α) Τα στοιχεία εγγραφής τους στους εκλογικούς καταλόγους να μη συμπίπτουν απόλυτα με τα στοιχεία της αστυνομικής ή υπηρεσιακής τους ταυτότητας. Στην περίπτωση αυτή, πρέπει οι εκλογείς να προσκομίσουν βεβαίωση ταυτοπροσωπίας, που εκδίδεται από τον οικείο δήμαρχο ή οποιοδήποτε άλλο έγγραφο από το οποίο να προκύπτει και να αποδεικνύεται η ταυτότητά τους.

Ωστόσο, εναπόκειται στην κρίση της εφορευτικής επιτροπής να λάβει υπόψη της τα περαιτέρω στοιχεία που τυχόν αποδεικνύουν την ταυτότητα του εκλογέα, προκειμένου να του επιτρέψει να ασκήσει το εκλογικό του δικαίωμα.

β) Γυναίκες εκλογείς που έχουν εγγραφεί στον εκλογικό κατάλογο με το επώνυμο του συζύγου τους, ενώ στο δελτίο της αστυνομικής τους ταυτότητας φέρονται με το πατρικό τους επώνυμο ή και αντίστροφα.

γ) Γυναίκες εκλογείς που είχαν εγγραφεί στον εκλογικό κατάλογο με το επώνυμο του συζύγου τους και αφού διαζεύχθηκαν, αντικατέστησαν το δελτίο της αστυνομικής τους ταυτότητας, αλλάζοντας το επώνυμο του συζύγου τους με το επώνυμο του γένους τους, χωρίς να έχει γίνει σχετική διόρθωση των στοιχείων τους στον εκλογικό κατάλογο.

Στις παραπάνω β' και γ' περιπτώσεις, είναι δυνατή η εξακρίβωση της πραγματικής ταυτότητας των εκλογέων με αντιπαραβολή των στοιχείων του εκλογικού καταλόγου και της αστυνομικής ταυτότητας, ώστε να μην απαιτείται προσκόμιση και άλλων αποδεικτικών εγγράφων.

Εφόσον όμως και με την αντιπαραβολή των στοιχείων δεν είναι δυνατή η εξακρίβωση της ταυτότητάς τους, οι γυναίκες εκλογείς πρέπει να είναι εφοδιασμένες με ανάλογο αποδεικτικό έγγραφο (π.χ ληξιαρχική πράξη γάμου).

Σε κάθε περίπτωση, η εφορευτική επιτροπή είναι αρμόδια να κρίνει, αν αποδεικνύεται η ταυτότητα των εκλογέων με οποιοδήποτε άλλο στοιχείο ή έγγραφο (π.χ. μνεία γένους στην αστυνομική ταυτότητα).

Προκειμένου να εξυπηρετηθούν οι πολίτες κατά την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος, οι Αρχές έκδοσης δελτίων ταυτότητας, θα λειτουργήσουν τις ημέρες Σάββατο 6 Ιουλίου και Κυριακή 7 Ιουλίου, κατά τις ώρες που θα οριστούν με έγγραφο του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη.

4.Διπλοεγγεγραμμένοι

Σε περίπτωση τυχόν διπλοεγγραφής στους εκλογικούς καταλόγους, υπάρχει **δίπλα στα στοιχεία του διπλοεγγεγραμμένου εκλογέα η ένδειξη Δ (διπλοεγγεγραμμένος).**

Κατά την ψηφοφορία, ο διπλοεγγεγραμμένος εκλογέας υπογράφει ενώπιον του αντιπροσώπου της δικαστικής αρχής έντυπη υπεύθυνη δήλωση, με την οποία δηλώνει ότι, έχοντας υπόψη τις διατάξεις του άρθρου 113 παρ.2 του π.δ. 26/2012, έλαβε γνώση ότι είναι διπλοεγγεγραμμένος και δεν ψήφισε, ούτε προτίθεται να ψηφίσει την ημέρα αυτή σε άλλο εκλογικό τμήμα της χώρας. Με αυτές τις έντυπες υπεύθυνες δηλώσεις, εφοδιάζονται όλα τα εκλογικά τμήματα, μαζί με το λοιπό εκλογικό υλικό.

Κατά την υπογραφή της ανωτέρω υπεύθυνης δήλωσης, πρέπει να δοθεί από

τους δικαστικούς αντιπροσώπους ιδιαίτερη προσοχή στη συμπλήρωση των στοιχείων του διπλοεγγεγραμμένου εκλογέα και **ιδιαίτερα στην ορθή αναγραφή του ειδικού εκλογικού αριθμού, όπως αυτός προκύπτει από τον εκλογικό κατάλογο.**

Στην υπεύθυνη δήλωση, πρέπει επίσης να αναγράφονται τα στοιχεία του εκλογικού τμήματος.

Περαιτέρω, οι δικαστικοί αντιπρόσωποι οφείλουν να τοποθετήσουν τις υπεύθυνες δηλώσεις των διπλοεγγεγραμμένων εκλογέων **σε ιδιαίτερο φάκελο και να τις παραδώσουν** στο οικείο πρωτοδικείο **ξεχωριστά από τον εκλογικό σάκο.**

Ο φάκελος αυτός, θα φέρει εξωτερικά την ένδειξη:

«Υπεύθυνες δηλώσεις διπλοεγγεγραμμένων εκλογέων εκλογικού τμήματος.....Δήμου
.....Νομού.....».

Οι Πρόεδροι Εφετών, προκειμένου περί μεικτών εκλογικών τμημάτων ετεροδημοτών, καθώς και οι Πρόεδροι Πρωτοδικών οφείλουν να συγκεντρώσουν τους ανωτέρω φακέλους με τις υπεύθυνες δηλώσεις των διπλοεγγεγραμμένων εκλογέων και να τους αποστείλουν, αμέσως μετά τις εκλογές, στη Διεύθυνση Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών, προκειμένου να ακολουθήσει παραβολή των στοιχείων.

5. Ετεροδημότες

Όπως είναι ήδη γνωστό, παρέχεται η δυνατότητα στους ετεροδημότες εκλογείς να ψηφίσουν στον τόπο διαμονής τους, εφόσον είχαν υποβάλει σχετική αίτηση έως την 30 Απριλίου 2019 και περιελήφθησαν σε ειδικούς εκλογικούς καταλόγους.

Στην περίπτωση αυτή, πριν από το όνομα κάθε ετεροδημότη στους βασικούς εκλογικούς καταλόγους, υπάρχει η ένδειξη **Ε**. Στους εκλογείς αυτούς, απαγορεύεται να ψηφίσουν στο Δήμο, στους βασικούς εκλογικούς καταλόγους του οποίου είναι εγγεγραμμένοι.

Συνεπώς, **οι αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής δεν πρέπει να επιτρέπουν σε εκλογείς**, οι οποίοι φέρουν την ένδειξη Ε στο βασικό εκλογικό κατάλογο, να ψηφίσουν.

Οι δικαστικοί αντιπρόσωποι, πρέπει επίσης να έχουν υπόψη τους ότι για τον **υπολογισμό των πραγματικά εγγεγραμμένων** κάθε κοινού εκλογικού τμήματος, **αφαιρούνται οι ετεροδημότες και θεωρούνται εγγεγραμμένοι μόνον όσοι δεν φέρουν την ένδειξη Ε** πριν από το όνομά τους.

Με αυτόν τον τρόπο, θα αποφευχθεί η πλασματική εμφάνιση στοιχείων, που αφορούν τόσο στο σύνολο του εκλογικού σώματος όσο και στο ποσοστό αποχής.

Ο εφοδιασμός των εκλογικών τμημάτων, μέσω των οικείων Αντιπεριφερειάρχων, με τον επαρκή αριθμό ψηφοδελτίων γίνεται, με φροντίδα των κομμάτων ή των μεμονωμένων υποψηφίων, **τουλάχιστον έξι (6) ημέρες** πριν από την ψηφοφορία.

Περισσότερες πληροφορίες για την ψηφοφορία των ετεροδημοτών παρέχονται σε σχετική εγκύκλιό μας (αριθ. 62/46560/19.06.2019, ΑΔΑ:9ΗΠ4465ΧΘ7-0ΝΒ).

6. Παραλειφθέντες εκλογείς

Εκλογείς που, χωρίς να έχουν στερηθεί του εκλογικού τους δικαιώματος, δεν περιλαμβάνονται στους εκλογικούς καταλόγους, μπορούν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα έως το τέλος της ψηφοφορίας, σε οποιοδήποτε εκλογικό τμήμα του Δήμου, στα δημοτολόγια ή μητρώα αρρένων του οποίου είναι γραμμένοι (άρθρο 8 παρ.4 έως 8 του π.δ.26/2012).

Συνεπώς, όσοι Έλληνες πολίτες είναι γραμμένοι σε δημοτολόγια δήμου της χώρας και δεν είναι γραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους των οικείων ΟΤΑ, έχουν τη δυνατότητα έως και το πέρας διεξαγωγής της ψηφοφορίας της 7ης Ιουλίου 2019, να απευθυνθούν στο δήμο, στα δημοτολόγια του οποίου είναι γραμμένοι και να ζητήσουν πιστοποιητικό εγγραφής τους στα δημοτολόγια, προκειμένου να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα.

Όσοι από τους ανωτέρω πολίτες είναι γραμμένοι μόνο στα **μητρώα αρρένων** και όχι στα δημοτολόγια δήμου της χώρας, μπορούν να εφοδιαστούν με πιστοποιητικό που να βεβαιώνει την εγγραφή τους στα μητρώα αρρένων.

Τα πιστοποιητικά που θα προσκομίζουν οι ανωτέρω εκλογείς και τα οποία **θα εκδίδονται εις διπλούν**, φέρουν την κάτωθι ένδειξη:

«ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ της 7^{ης} Ιουλίου 2019»

Οι αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής, υποχρεούνται να επιτρέψουν στους

εκλογείς του ίδιου δήμου που προσκομίζουν τα ανωτέρω πιστοποιητικά, να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα. Η αναγνώρισή τους γίνεται με βάση τα προαναφερόμενα - στην ενότητα 3 του Μέρους αυτού - αποδεικτικά της ταυτότητάς τους έγγραφα.

Σημειώνεται ότι, οι ανωτέρω εκλογείς **υπογράφουν την έντυπη υπεύθυνη δήλωση που προβλέπεται και για τους διπλοεγγεγραμμένους εκλογείς**, στην οποία δηλώνουν ότι δεν ψήφισαν ούτε προτίθενται να ψηφίσουν την ημέρα αυτή σε άλλο εκλογικό τμήμα και ότι δεν έχουν στερηθεί του εκλογικού τους δικαιώματος.

Μετά την άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος, τα στοιχεία τους προστίθενται στον εκλογικό κατάλογο του εκλογικού τμήματος που ψήφισαν, καθώς και στο πρωτόκολλο ψηφοφορίας και κατά την έκδοση των αποτελεσμάτων, οι εκλογείς αυτοί θα προσμετρώνται στους εγγεγραμμένους και στους ψηφίσαντες του ίδιου τμήματος, γίνεται δε και σχετική μνεία στο πρακτικό.

Τα πιστοποιητικά, βάσει των οποίων ψηφίζουν οι εκλογείς αυτοί, **τοποθετούνται** μετά το τέλος της ψηφοφορίας **στον εκλογικό σάκο**, μαζί με τα λοιπά εκλογικά έγγραφα.

7. Άσκηση εκλογικού δικαιώματος

Σε κάθε εκλογέα δίνεται ένας και μοναδικός φάκελος, ο οποίος μονογράφεται κατά τη στιγμή της παράδοσής του από τον αντιπρόσωπο της δικαστικής αρχής και σφραγίζεται με την σφραγίδα της εφορευτικής επιτροπής. Μαζί με το φάκελο δίνεται και πλήρης σειρά εντύπων ψηφοδελτίων όλων των συνδυασμών και μεμονωμένων υποψηφίων, καθώς και ένα λευκό ψηφοδέλτιο.

Ακολούθως, η επιτροπή υποδεικνύει στον εκλογέα να αποσυρθεί στο παραβάν, όπου, χωρίς να είναι θεατός, τοποθετεί το ψηφοδέλτιο της επιλογής του στο φάκελο, αφού προηγουμένως εκφράσει την προτίμησή του υπέρ υποψηφίου ή υποψηφίων του συνδυασμού που επιλέγει. Έπειτα ο εκλογέας, αφού κολλήσει το φάκελο, επιστρέφει και, ενώπιον της εφορευτικής επιτροπής και των λοιπών παρισταμένων, ρίχνει ο ίδιος το φάκελο στην κάλη (άρθρα 72 παρ.7 και 83 παρ.1 και 2 του π.δ. 26/2012).

8. Έκφραση προτίμησης εκλογέων υπέρ υποψηφίων των συνδυασμών

Κάθε εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του υπέρ υποψηφίων, σημειώνοντας σταυρό παραπλεύρως του ονόματός τους στο ψηφοδέλτιο του συνδυασμού, ως ακολούθως:

α) Στις εκλογικές περιφέρειες, όπου εκλέγονται από **έναν** μέχρι **και τρεις** βουλευτές, **έναν σταυρό**.

β) Στις εκλογικές περιφέρειες, όπου εκλέγονται από **τέσσερις** έως **και επτά βουλευτές**, μέχρι **δύο σταυρούς**.

γ) Στις εκλογικές περιφέρειες, όπου εκλέγονται από **οκτώ** έως **και δώδεκα βουλευτές**, μέχρι **τρεις σταυρούς**

δ) Στις εκλογικές περιφέρειες, όπου εκλέγονται περισσότεροι από **δεκατρείς βουλευτές**, μέχρι **τέσσερις σταυρούς**.

Συνιστάται στους δικαστικούς αντιπροσώπους, η ανάρτηση πινακίδας σε εμφανές σημείο κάθε εκλογικού τμήματος, στην οποία θα αναγράφεται ο αριθμός των σταυρών προτίμησης που τίθενται από τους εκλογείς.

Στο τέλος της εγκυκλίου, **επισυνάπτεται πίνακας** με τον αριθμό των εδρών, των υποψηφίων και των σταυρών προτίμησης, ανά εκλογική περιφέρεια.

Τα θέματα τα σχετικά με τους σταυρούς προτιμήσεως ρυθμίζονται διεξοδικά στα άρθρα 72, 73 και 74 του π.δ. 26/2012.

9. Πρωτόκολλο ψηφοφορίας

Η εφορευτική επιτροπή τηρεί πρωτόκολλο ψηφοφορίας, αριθμημένο και μονογραφημένο από την αρμόδια υπηρεσία, στο οποίο καταχωρίζονται **κατά αύξουσα αρίθμηση** τα στοιχεία των εκλογέων που ψήφισαν. Στη στήλη που αναγράφεται ο ειδικός εκλογικός αριθμός αρκεί η αναγραφή του αύξοντα αριθμού του εκλογικού καταλόγου, για την αποφυγή καθυστερήσεων. Με το πέρας της ψηφοφορίας, το πρωτόκολλο κλείνεται και υπογράφεται από τον αντιπρόσωπο της δικαστικής αρχής και τα μέλη της εφορευτικής επιτροπής. Οι υποψήφιοι ή οι αντιπρόσωποι ή οι αναπληρωτές τους μπορούν επίσης να υπογράψουν το πρωτόκολλο ψηφοφορίας (άρθρο 84 του π.δ. 26/2012).

10. Διευκολύνσεις εκλογέων

α) Εκλογείς, οι οποίοι δεν μπορούν να ανταποκριθούν σε παρατεταμένη αναμονή προκειμένου να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα όπως π.χ.

κυοφορούσες γυναίκες, υπερήλικες, ανάπηροι, ασθενείς κ.λπ., καθώς και όσοι καλύπτουν υπηρεσιακές ανάγκες (όπως αξιωματικοί των Ενόπλων Δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας ή υπάλληλοι που εκτελούν υπηρεσία για τις εκλογές), πρέπει να ψηφίζουν με απόλυτη προτεραιότητα. Για το σκοπό αυτό, απευθύνονται στον αντιπρόσωπο της δικαστικής αρχής ή σε μέλος της εφορευτικής επιτροπής, οι οποίοι είναι υποχρεωμένοι να τους εξυπηρετήσουν.

β) Εκλογείς, οι οποίοι λόγω σωματικής αδυναμίας δεν μπορούν να διεκπεραιώσουν αυτόνομα τις προβλεπόμενες ενέργειες της ψηφοφορίας, έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν τη συνδρομή του αντιπροσώπου της δικαστικής αρχής ή άλλου μέλους της εφορευτικής επιτροπής, οι οποίοι είναι υποχρεωμένοι να την παράσχουν (άρθρο 83 παρ.3 του π.δ. 26/2012).

11.Ψηφοφορία στρατιωτικών, ναυτικών, μελών εφορευτικών επιτροπών, εφόρων, τακτικών και αναπληρωτών αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής, ανδρών φρουράς, και κρατουμένων

α) Όσα αφορούν στην ψηφοφορία των εν λόγω κατηγοριών εκλογέων, ρυθμίζονται με κάθε λεπτομέρεια στα άρθρα 54, 62, 69, 82 παρ.4 έως και 8 και 83 παρ.5 του π.δ. 26/2012.

β) Επιπλέον, για την ψηφοφορία **των ανδρών της φρουράς των εκλογικών τμημάτων** και του λοιπού στρατιωτικού προσωπικού, καθώς και προσωπικού των Σωμάτων Ασφαλείας, που διατίθεται για τις ανάγκες των εκλογών ή μετακινείται για άλλους υπηρεσιακούς λόγους, ισχύουν οι αντίστοιχες διατάξεις των άρθρων 54 και 82 παρ.5, 6 και 7 του π.δ. 26/2012. Οι εκλογείς αυτοί ψηφίζουν σε εκλογικό τμήμα του δήμου, όπου εκτελούν διατεταγμένη υπηρεσία, βάσει ειδικών ονομαστικών καταστάσεων, που συντάσσονται και υπογράφονται από τον διοικητή της μονάδας, στην οποία υπάγονται και εφόσον βέβαια είναι εγγεγραμμένοι στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους του άρθρου 27 οποιασδήποτε εκλογικής περιφέρειας, οι οποίοι έχουν επικυρωθεί από το οικείο πρωτοδικείο. Οι καταστάσεις των εκλογέων αυτών, υποβάλλονται απευθείας στον πρόεδρο της εφορευτικής επιτροπής του εκλογικού τμήματος, όπως ειδικότερα ορίζουν οι διατάξεις των παραγράφων 5 και 7 του άρθρου 82 του π.δ. 26/2012.

Με την ίδια διαδικασία, ψηφίζει στο λιμένα έκτακτου κατάπλου και **το προσωπικό των πολεμικών πλοίων**, που λόγω υπηρεσιακών αναγκών κατά την

ημέρα των εκλογών, δεν θα βρίσκεται σε προγραμματισμένο λιμένα κατάπλου.

Οι ναυτικοί ψηφίζουν σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 27 παρ.7 και 82 παρ.8 του π.δ. 26/2012 και στην αριθ. 45378/13.06.2019 (Β' 2328) κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.

Κρατούμενοι, που έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν, ψηφίζουν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 69 παρ.2 του π.δ. 26/2012 και τα οριζόμενα στην αριθ. 45379/13.06.2019 (Β' 2329) κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Τέλος, επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του δεύτερου εδαφίου της παρ.1 του άρθρου 69 του π.δ.26/2012, παρέχεται η δυνατότητα και στους αναπληρωτές εφόρους καθώς και σε όσους δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς μετέχουν στην εκλογική διαδικασία- και εφόσον έχουν οριστεί γι' αυτό με σχετική απόφαση του οικείου εφόρου - να ψηφίζουν σε εκλογικό τμήμα της έδρας του εφόρου, που ορίζεται από αυτόν.

12. Ενστάσεις κατά τη διάρκεια της ψηφοφορίας

Κάθε εκλογέας ή υποψήφιος ή αντιπρόσωπος αυτού, έχει το δικαίωμα να υποβάλει στην εφορευτική επιτροπή ενστάσεις σχετικές με παραβάσεις νόμου που συντελέστηκαν κατά τη διάρκεια της ψηφοφορίας μέσα ή έξω από το εκλογικό τμήμα. Οι ενστάσεις είναι έγγραφες και καταχωρίζονται υποχρεωτικά στο βιβλίο πρακτικών της επιτροπής. **Η υποβολή οποιασδήποτε ένστασης δεν διακόπτει την ψηφοφορία.**

Για τις ενστάσεις και για κάθε άλλο ζήτημα που τυχόν προκύψει, αποφασίζει η εφορευτική επιτροπή, αιτιολογημένα, είτε αμέσως, είτε μετά το τέλος της ψηφοφορίας. Αναφορικά με την εγκυρότητα των ψηφοδελτίων, μπορεί να υποβληθεί ένσταση από κάθε μέλος της εφορευτικής επιτροπής, από το δικαστικό αντιπρόσωπο και τους υποψηφίους ή τους αντιπροσώπους τους. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, η εφορευτική επιτροπή αποφασίζει, κατόπιν ακρόασης του αντιπροσώπου της δικαστικής αρχής (άρθρο 85 του π.δ. 26/2012).

13. Τήρηση της τάξης κατά την ψηφοφορία

Η φροντίδα για την τήρηση της δημόσιας τάξης και ασφάλειας στον

τόπο της ψηφοφορίας και γύρω από αυτόν ανήκει στην εφορευτική επιτροπή. Για το σκοπό αυτό και εφόσον κριθεί απαραίτητο, η προορισμένη δύναμη της αστυνομίας υπάγεται σ' αυτήν και εκτελεί αμέσως τις αιτήσεις και υποδείξεις της. Κατά τη διάρκεια της ψηφοφορίας, αν η εφορευτική επιτροπή ή μέλη της, τελέσουν αξιόποινη πράξη ή παραβιάσουν εν γένει τον εκλογικό νόμο, ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής, συντάσσει έκθεση για την πράξη αυτή και φροντίζει για τη δίωξη του υπαιτίου αμέσως μετά το πέρας της εκλογής (άρθρα 66 παρ.2 και 86 του π.δ. 26/2012), διαβιβάζοντας το σχετικό φάκελο στον αρμόδιο εισαγγελέα.

Στον τόπο της ψηφοφορίας ή στον ευρύτερο χώρο, δεν επιτρέπεται να πλησιάσει κανένας εκλογέας ή πολίτης ή αξιωματικός, που φέρει όπλο ή άλλο ενδεδειγμένο για επίθεση όργανο. Η είσοδος στο κατάστημα ψηφοφορίας επιτρέπεται μόνο σε όσους εκτελούν τα προβλεπόμενα από τη νομοθεσία καθήκοντα και στους εκλογείς που προσέρχονται να ψηφίσουν.

Στην απαγόρευση αυτή, δεν υπάγονται οι υπάλληλοι των Ο.Τ.Α. που θα διατεθούν στους δικαστικούς αντιπροσώπους για τη μεταφορά του τηλεγραφήματος με τα αποτελέσματα της ψηφοφορίας (άρθρο 87 του π.δ. 26/2012).

14. Παρακολούθηση ψηφοφορίας από ανταποκριτές εφημερίδων

Στους ανταποκριτές του ξένου τύπου, ραδιοφώνου και τηλεόρασης, κινηματογραφιστές, φωτορεπόρτερ, στους διερμηνείς που θα τους συνοδεύουν, καθώς και σε τυχόν παρατηρητές του ΟΑΣΕ, επιτρέπεται η είσοδος στα εκλογικά τμήματα, για τη διευκόλυνση του έργου τους. Τα πρόσωπα αυτά, πρέπει όμως να είναι εφοδιασμένα με ειδικές ταυτότητες της Γενικής Γραμματείας Ενημέρωσης και Επικοινωνίας/Γενικής Γραμματείας Μέσων Ενημέρωσης. Για τους Έλληνες δημοσιογράφους και τους εκδότες του περιοδικού τύπου, επιτρέπεται η είσοδος με την επίδειξη επαγγελματικής ταυτότητας ή ταυτότητας της Ένωσης Συντακτών.

Επισημαίνεται ότι η είσοδος και παρουσία των ανωτέρω προσώπων στα εκλογικά τμήματα δεν μπορεί να εμποδίζει την κανονική διεξαγωγή της ψηφοφορίας και να προκαλεί καθυστερήσεις.

15. Παράταση της ψηφοφορίας

Με την παρέλευση της καθορισμένης ώρας λήξης της ψηφοφορίας και εφόσον διαπιστωθεί ότι υπάρχουν ακόμη εκλογείς που επιθυμούν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα, η εφορευτική επιτροπή μπορεί να παρατείνει την ψηφοφορία για δύο ώρες κατ' ανώτατο όριο. Σε περίπτωση διακοπής, για οποιονδήποτε λόγο, της ψηφοφορίας, αυτή παρατείνεται με συμφωνία και του αντιπροσώπου της δικαστικής αρχής, για χρονικό διάστημα ίσο με τη διάρκεια της τυχόν διακοπής.

Σε ιδιαίτερα εξαιρετικές και απόλυτα δικαιολογημένες περιπτώσεις, η εφορευτική επιτροπή μπορεί να παρατείνει την ψηφοφορία και πέραν από τις δύο ώρες καθώς και από το χρόνο που διήρκεσαν οι διακοπές, μέχρι να εξαντληθεί ο αριθμός των παρόντων εκλογέων (άρθρο 89 παρ.1 του π.δ. 26/2012).

16. Τέλος ψηφοφορίας. Διαλογή ψήφων. Εξαγωγή και ανακοίνωση αποτελεσμάτων

Μετά τη λήξη της ψηφοφορίας, ο Πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής κηρύσσει την περάτωσή της και κλείνονται οι πόρτες του εκλογικού καταστήματος (άρθρο 89 παρ.2 του π.δ. 26/2012). Αμέσως μετά αρχίζει η διαδικασία ανοίγματος της κάλπης, αρίθμησης των φακέλων, διαλογής των ψήφων και ανακοίνωσης των αποτελεσμάτων της ψηφοφορίας.

Σύνταξη πρακτικού

Στο βιβλίο πρακτικών (ΠΡΑΚΤΙΚΟ Νο 2), αναφέρεται ο αριθμός των εγγεγραμμένων εκλογέων στους εκλογικούς καταλόγους, ο αριθμός εκείνων που ψήφισαν, η ώρα λήξης της ψηφοφορίας, καθώς και ο λόγος τυχόν παράτασής της. Άνοιγμα κάλπης – Καταμέτρηση φακέλων.

Ο δικαστικός αντιπρόσωπος, παρουσία των υποψηφίων ή των αντιπροσώπων των συνδυασμών, ανοίγει την κάλη και καθορίζει τα καθήκοντα κάθε μέλους της επιτροπής. Ακολούθως, καταμετρώνται οι φάκελοι, χωρίς να ανοιχτούν. Το αποτέλεσμα της καταμέτρησης αναγράφεται ολογράφως στο βιβλίο πρακτικών και κατόπιν τοποθετούνται οι φάκελοι πάλι στην κάλη. Εάν από την καταμέτρηση προκύψει διαφορά μεταξύ του αριθμού των φακέλων και των εκλογέων που ψήφισαν, επαναλαμβάνεται η καταμέτρηση.

Εάν και πάλι προκύψει διαφορά, πετιούνται οι φάκελοι εκείνοι που δεν έχουν τη σφραγίδα της εφορευτικής επιτροπής. Όταν ο αριθμός των ασφράγιστων ξεπερνάει τον αριθμό των φακέλων που πλεονάζουν, τότε αφαιρούνται στην τύχη και πετιούνται τόσοι φάκελοι ασφράγιστοι όσοι είναι οι πλεονάζοντες.

Εάν και πάλι ύστερα από το πέταγμα των ασφράγιστων φακέλων υπάρχουν πλεονάζοντες, τότε όλοι οι σφραγισμένοι φάκελοι ξαναρίχνονται στην κάλπη και αφαιρούνται στην τύχη όσοι είναι και οι πλεονάζοντες. Οι φάκελοι που έτσι αφαιρούνται, ανοίγονται και σημειώνεται στο βιβλίο πρακτικών το περιεχόμενο των ψηφοδελτίων που βρίσκονται μέσα σε αυτούς, τα οποία όμως δεν υπολογίζονται στη διαλογή.

Η εφορευτική επιτροπή υποχρεούται, σε κάθε περίπτωση, να διατυπώσει στα πρακτικά τη γνώμη της για την αιτία της ύπαρξης πλεοναζόντων φακέλων (άρθρο 90 παρ.3 έως 6 του π.δ. 26/2012).

Διαλογή ψήφων

Μετά την καταμέτρηση των φακέλων αρχίζει η αποσφράγιση τους και η διαλογή των ψήφων, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 91, 92 και 93 του π.δ.26/2012. Ο πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής ή ο διευθύνων τις εργασίες της, παίρνει από την κάλπη έναν – έναν φάκελο, τον αποσφραγίζει και, αφού εξακριβώσει την εγκυρότητα του ψηφοδέλιου, το επιδεικνύει σε όποιον από τους παριστάμενους το ζητήσει, διαβάζοντας το περιεχόμενό του ώστε να ακούγεται από όλους.

Κάθε έγκυρο ψηφοδέλτιο αριθμείται, κατά τη σειρά εξαγωγής του, από την κάλπη. Ο πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής, θέτει τη μονογραφή του στο κάθε έγκυρο ψηφοδέλτιο, καθώς και δίπλα από κάθε σταυρό προτίμησης, ενώ αναγράφει ολογράφως το συνολικό αριθμό των σταυρών προτίμησης. Η μονογραφή των σταυρών προτίμησης και η αναγραφή του αριθμού τους είναι υποχρεωτική. Σε περίπτωση που ο πρόεδρος της επιτροπής δεν έχει θέσει τη μονογραφή του στο ψηφοδέλτιο παραπλεύρως του σταυρού προτίμησης και δεν έχει αναγράψει στο ψηφοδέλτιο ολογράφως το συνολικό αριθμό σταυρών προτίμησης, το ψηφοδέλτιο προσμετράται απλώς υπέρ του συνδυασμού, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη σταυρός προτίμησης (άρθρο 72 παρ.10 του π.δ. 26/2012).

Στην περίπτωση που ψηφοδέλτιο δεν φέρει σταυρό προτίμησης, αυτό θεωρείται

έγκυρο και, προς αποφυγή της δυνατότητας προσθήκης σταυρού εκ των υστέρων, ο δικαστικός αντιπρόσωπος θα πρέπει να αναγράψει «κανένας σταυρός» και να μονογράψει.

Στη συνέχεια ο αριθμός κάθε ψηφοδέλιου σημειώνεται στους δύο ειδικούς πίνακες διαλογής (ΒΙΒΛΙΑ ΔΙΑΛΟΓΗΣ ΨΗΦΩΝ), από τους οποίους ο ένας τηρείται για τους συνδυασμούς κομμάτων ή συνασπισμών και για τους μεμονωμένους υποψηφίους, ενώ ο άλλος τηρείται για τους υποψηφίους των συνδυασμών. Στον πρώτο πίνακα και απέναντι από το όνομα του συνδυασμού ή του μεμονωμένου υποψηφίου που ψηφίζεται, αναγράφεται ο αριθμός του ψηφοδέλιου. Στο δεύτερο πίνακα, ο αριθμός του ψηφοδέλιου αναγράφεται απέναντι από το όνομα του υποψηφίου, υπέρ του οποίου έχει σημειωθεί έγκυρος σταυρός προτίμησης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στις παραγράφους 7 και 9 του άρθρου 72 του π.δ. 26/2012 (άρθρο 91 παρ.1, περ. γ' του π.δ. 26/2012).

Τα άκυρα και τα λευκά ψηφοδέλτια δεν αριθμούνται ούτε αναγράφονται στους πίνακες διαλογής, μονογράφονται όμως και αυτά από τον πρόεδρο της επιτροπής και αναγράφονται στην πράξη που συντάσσεται μετά το τέλος της διαλογής των ψήφων.

Επισημαίνεται, τέλος ότι **τα λευκά ψηφοδέλτια δεν προσμετρώνται στα έγκυρα**

(άρθρο 98 παρ.8 του π.δ. 26/2012).

Εγκυρότητα – Ακυρότητα ψηφοδελτίων

Από τις σχετικές συνταγματικές διατάξεις και ρυθμίσεις της εκλογικής νομοθεσίας, αλλά και από τη νομολογία του Εκλογοδικείου παλαιότερα και του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου, συνάγεται ότι κατά την κρίση των ενστάσεων κατά του κύρους των ψηφοδελτίων, επιβάλλεται η αποφυγή κάθε υπερβολής.

Συγκεκριμένα, οι διατάξεις που προβλέπουν ακυρότητα των ψηφοδελτίων κατά την ψηφοφορία, πρέπει να εφαρμόζονται μόνο στις περιπτώσεις εκείνες, όπου σαφώς προκύπτουν ελαττώματα, που βάσιμα μπορεί να θεωρηθεί ότι οδηγούν στην παραβίαση του απορρήτου της ψηφοφορίας.

Σύμφωνα με το π.δ. 26/2012, ακυρότητα των ψηφοδελτίων υπάρχει:

- Σε περίπτωση που το ψηφοδέλτιο δεν είναι έντυπο, έστω και μερικά (άρθρο 70 παρ.3 του π.δ. 26/2012).

- Σε περίπτωση αλλοίωσης του περιεχομένου του ψηφοδελτίου (άρθρο 73 παρ.1 του π.δ. 26/2012).
- Σε περίπτωση που σημειωθούν λέξεις, φράσεις, υπογραμμίσεις, στίγματα ή άλλα σημεία σε οποιαδήποτε πλευρά του ψηφοδελτίου (άρθρο 73 παρ.2 του π.δ. 26/2012).
- Σε περίπτωση λευκού ψηφοδελτίου με διαγραφές, εγγραφές ή διορθώσεις, που καθιστούν αμφίβολο το περιεχόμενό του (άρθρο 74 παρ.6 του π.δ. 26/2012).
- Σε περίπτωση που λευκό ψηφοδέλτιο δεν έχει την σφραγίδα της εφορευτικής επιτροπής, την ημερομηνία της εκλογής και τη μονογραφή του οικείου δικαστικού αντιπροσώπου (άρθρο 74 παρ.7 του π.δ. 26/2012).
- Σε περίπτωση που ο φάκελος φέρει σημειωμένα στίγματα, σημεία ή λέξεις, τα οποία θα κριθούν σαν διακριτικά γνωρίσματα, που ολοφάνερα παραβιάζουν το απόρρητο της ψηφοφορίας και, συνεπώς επάγονται την ακυρότητα του ψηφοδελτίου που περιέχει ο φάκελος (άρθρο 75 παρ.4 του π.δ. 26/2012).

Εκτός από την ακυρότητα των ανωτέρω άρθρων το ψηφοδέλτιο είναι άκυρο και στις ακόλουθες περιπτώσεις που ορίζονται περιοριστικά, δηλαδή εάν: α) εκτυπώθηκε σε χαρτί που ολοφάνερα διαφέρει στο χρώμα απ' αυτό που χορηγήθηκε από το Δημόσιο ή με τυπογραφικά στοιχεία πρόδηλα διαφορετικά στο χρώμα απ' αυτά που γενικά χρησιμοποιήθηκαν β) έχει σχήμα ή διαστάσεις που διαφέρουν φανερά από τα οριζόμενα στην παρ.2 του άρθρου 70 γ) δεν είναι ακριβώς σύμφωνο με τους όρους των παραγράφων 2-6 του άρθρου 72 δ) βρεθεί στον ίδιο φάκελο μαζί με ένα ή περισσότερα άλλα έγκυρα ή άκυρα ψηφοδέλτια του ίδιου ή άλλου συνδυασμού ε) χρησιμοποιηθεί σε εκλογικό τμήμα άλλης εκλογικής περιφέρειας και όχι αυτής που αναγράφεται πάνω σε αυτό, και στ) βρεθεί σε φάκελο που δεν πληροί τους όρους των διατάξεων των παρ.1 έως 3 του άρθρου 75 (άρθρο 76 του π.δ. 26/2012).

Επιπλέον, κρίνεται χρήσιμο να διευκρινιστεί ότι, δεν αποτελούν, κατά κανόνα, λόγο ακύρωσης από τις εφορευτικές επιτροπές, ήσσονος σημασίας διαφορές των ψηφοδελτίων, οι οποίες ενδέχεται να οφείλονται σε:

- συνήθεις τυπογραφικές αβλεψίες
- ασήμαντες αποκλίσεις από τις οριζόμενες διαστάσεις (στις οποίες η σχετική

απόφαση αναφέρεται με τη λέξη «περίπου»), αναπόφευκτες άλλωστε κατά την κοπή των φύλλων του χαρτιού

- απλές παραλλαγές της απόχρωσης ή της ποιότητας του χαρτιού
- ατέλειες στην κοπή των πλευρών και
- στίγματα ή ξέσματα, που επέφερε η εκτύπωση του μεγάλου όγκου των ψηφοδελτίων

Διαβίβαση αποτελεσμάτων

Αμέσως μόλις ολοκληρωθεί η διαλογή των ψηφοδελτίων, ο πρόεδρος της επιτροπής οφείλει να ανακοινώσει εγγράφως, με οποιοδήποτε άλλο πρόσφορο μέσο, στον αντιπεριφερειάρχη της περιφερειακής ενότητας της έδρας του νομού, στην περιφέρεια του οποίου υπάγεται το εκλογικό τμήμα, το αποτέλεσμα της διαλογής κατά συνδυασμούς κομμάτων και μεμονωμένους υποψηφίους.

Η ανακοίνωση αυτή πρέπει να περιλαμβάνει:

- Τον αριθμό των εγγεγραμμένων εκλογέων στους εκλογικούς καταλόγους του τμήματος
- Τον αριθμό των εκλογέων που ψήφισαν
- Τον αριθμό των εγκύρων ψηφοδελτίων
- Τον αριθμό των άκυρων ψηφοδελτίων
- Τον αριθμό των λευκών ψηφοδελτίων
- Τον συνολικό αριθμό των άκυρων και λευκών ψηφοδελτίων
- Τον αριθμό των εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε συνδυασμός και κάθε μεμονωμένος υποψήφιος

Φωτοαντίγραφο του ανωτέρω εντύπου αποτελέσματος μπορεί να δοθεί στους αντιπροσώπους των κομμάτων, εφόσον τούτο ζητηθεί.

Μετά τη διαλογή των ψηφοδελτίων και την ανακοίνωση του ανωτέρω αποτελέσματος κατά συνδυασμούς κομμάτων και μεμονωμένους υποψηφίους στον αντιπεριφερειάρχη της περιφερειακής ενότητας της έδρας του νομού, καταμετρώνται οι σταυροί προτίμησης που έλαβε κάθε υποψήφιος. Το αποτέλεσμα της καταμέτρησης των σταυρών προτίμησης ανακοινώνεται, κατά τον ίδιο τρόπο που αναφέρεται παραπάνω, αμέσως μετά το τέλος της στον οικείο αντιπεριφερειάρχη (άρθρο 91 παρ.2 του π.δ.26/2012).

Μετά το τέλος της διαλογής των ψηφοδελτίων κατά συνδυασμούς κομμάτων και

μεμονωμένους υποψηφίους, καθώς επίσης των σταυρών προτίμησης που έλαβαν οι υποψήφιοι των συνδυασμών, κλείνονται οι πίνακες διαλογής που προβλέπονται στο άρθρο 91 παρ.1 περ.γ' του π.δ. 26/2012, με πράξη που συντάσσεται στους πίνακες αυτούς και υπογράφεται από τον Πρόεδρο και τα μέλη της εφορευτικής επιτροπής, τους υποψηφίους ή τους αντιπροσώπους τους. Ειδικότερα, στην πράξη, που συντάσσεται στο τέλος του πίνακα διαλογής των συνδυασμών και των μεμονωμένων υποψηφίων, αναφέρεται το άθροισμα των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε συνδυασμός και μεμονωμένος υποψήφιος και στην πράξη που συντάσσεται στον πίνακα διαλογής των υποψηφίων των συνδυασμών, αναφέρεται το άθροισμα των σταυρών προτίμησης που έλαβε κάθε υποψήφιος.

Αμέσως μετά συντάσσεται από την εφορευτική επιτροπή άλλη πράξη, η οποία καταχωρίζεται στο βιβλίο πράξεων της εφορευτικής επιτροπής (ΠΡΑΚΤΙΚΟ Νο 2) και υπογράφεται από όλα τα παραπάνω πρόσωπα. Στην πράξη αυτή αναφέρονται:

- Η ημέρα και η ώρα του πέρατος της διαλογής
- Ο ολικός αριθμός των εγγεγραμμένων εκλογέων στο εκλογικό τμήμα
- Ο ολικός αριθμός των εκλογέων που ψήφισαν
- Ο ολικός αριθμός των φακέλων που βρέθηκαν στην κάλπη
- Ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων
- Ο αριθμός των άκυρων ψηφοδελτίων
- Ο αριθμός των λευκών ψηφοδελτίων
- Ο αριθμός των ψηφοδελτίων που προσβλήθηκαν ως άκυρα, αλλά κηρύχθηκαν έγκυρα
- Ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων (συμπεριλαμβανομένων και αυτών που κηρύχθηκαν έγκυρα κατά την προηγούμενη περίπτωση), τα οποία έλαβε κάθε συνδυασμός και κάθε μεμονωμένος υποψήφιος
- Ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε «ψηφοδέλτιο υποψηφίων Επικρατείας» και που είναι ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε κόμμα ή συνασπισμός κομμάτων (άρθρο 3 παρ. 4 του π.δ. 26/2012)
- Ο αριθμός των ψήφων (σταυρών) προτίμησης που έλαβε κάθε υποψήφιος κάθε συνδυασμού.

Η πράξη αυτή διαβάζεται ενώπιον όλων των μελών της εφορευτικής επιτροπής και των υποψηφίων ή των αντιπροσώπων τους και αντίγραφο αυτής αποστέλλεται αμέσως στον οικείο αντιπεριφερειάρχη και στο δήμαρχο, στην περιφέρεια των

οποίων υπάγεται το εκλογικό τμήμα (άρθρο 93 παρ.2 του π.δ. 26/2012).

Οι αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής οφείλουν να υποβάλουν στον οικείο έφορο έγγραφη αναφορά για κάθε αξιοσημείωτο γεγονός που έλαβε χώρα κατά την διενέργεια της εκλογής (άρθρο 66 παρ.3 εδάφια β' και γ' του π.δ. 26/2012).

Τέλος, μετά και τις ανωτέρω ενέργειες, όλο το εκλογικό υλικό τοποθετείται στον ειδικό εκλογικό σάκο, όπως ειδικότερα περιγράφεται στο άρθρο 94 παρ.1 του π.δ. 26/2012.

17. Παράδοση σάκων στον Πρόεδρο του αρμόδιου Πρωτοδικείου

Μετά την τοποθέτηση του εκλογικού υλικού της ψηφοφορίας, ο εκλογικός σάκος σφραγίζεται από την εφορευτική επιτροπή. Ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής, υποχρεούται να παραδώσει αυτοπροσώπως το σφραγισμένο εκλογικό σάκο στον Πρόεδρο του αρμόδιου Πρωτοδικείου.

Σε περίπτωση που η μετάβαση στην έδρα του Πρωτοδικείου είναι δυσχερής ή δαπανηρή, ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής πρέπει να παραδώσει τον παραπάνω εκλογικό σάκο στον Πρόεδρο του πλησιέστερου Πρωτοδικείου, ο οποίος με τη σειρά του οφείλει να τον αποστείλει αμέσως και με το ασφαλέστερο μέσο, στον Πρόεδρο του αρμόδιου Πρωτοδικείου (άρθρο 94 παρ.1 του π.δ. 26/2012).

Επίσης, η εφορευτική επιτροπή, στο πλαίσιο των καθηκόντων της και πριν από την αποχώρησή της από το εκλογικό κατάστημα, παραδίδει στο δήμαρχο την κάλη, αφού προηγουμένως τοποθετήσει μέσα σε αυτήν, τα πλεονάζοντα εκλογικά είδη (άρθρο 93 παρ.3 του π.δ.26/2012).

Ο δήμαρχος είναι στο εξής υπεύθυνος για τη φύλαξή τους.

18. Καθήκοντα των εφόρων αντιπροσώπων δικαστικής αρχής την επομένη των εκλογών

Την επομένη των εκλογών, οι έφοροι των αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής υποχρεούνται να γνωστοποιήσουν απαραίτητως στο Υπουργείο Εσωτερικών εγγράφως:

α) Προκειμένου για τους δικαστικούς αντιπροσώπους, τακτικούς ή αναπληρωματικούς, που δεν παρουσιάστηκαν στα εκλογικά τμήματα, στα οποία διορίστηκαν, το ονοματεπώνυμο, την ιδιότητά τους και τη διεύθυνσή τους,

β) Προκειμένου για τους αναπληρωματικούς δικαστικούς αντιπροσώπους που

δεν χρησιμοποιήθηκαν, το ονοματεπώνυμο και την ιδιότητά τους, την ημέρα και ώρα που εμφανίστηκαν σε αυτούς και το λόγο της μη χρησιμοποίησής τους.

19. Κατανομή εδρών

Η Ανωτάτη Εφορευτική Επιτροπή ενεργεί τη διαδικασία της κατανομής εδρών, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 99 και 100 του π.δ. 26/2012. Ακολούθως, τα οικεία πρωτοδικεία ανακηρύσσουν τους βουλευτές με βάση τη σχετική απόφαση της Ανωτάτης Εφορευτικής Επιτροπής περί κατανομής εδρών (άρθρο 103 του π.δ. 26/2012).

Τέλος, οι δικαστικοί αντιπρόσωποι και οι εφορευτικές επιτροπές παρακαλούνται να φροντίσουν για τη μέγιστη δυνατή διευκόλυνση των εκλογέων, την ορθή τήρηση των νόμιμων διαδικασιών και την επιτυχή διεξαγωγή των εκλογών.

Η παρούσα εγκύκλιος θα αποσταλεί στους δήμους καθώς και στις εφορευτικές επιτροπές όλων των εκλογικών τμημάτων της χώρας, με φροντίδα των οικείων αντιπεριφερειάρχων.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΡΟΥΠΑΚΙΩΤΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ:

1. Προεδρία Δημοκρατίας
Γραφείο Διοικητικών Υποθέσεων
2. Γενική Γραμματεία Πρωθυπουργού
3. Βουλή των Ελλήνων Διεύθυνση Διοικητικού
4. Όλα τα Υπουργεία Διευθύνσεις Διοικητικού
5. Εθνικό Τυπογραφείο
(παρακαλούμενο για τη βιβλιοδεσία)
6. Γενικά Επιτελεία: Εθνικής Άμυνας, Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας
Διευθύνσεις Προσωπικού
7. Αρχηγεία Ελληνικής Αστυνομίας, Λιμενικού Σώματος και Πυροσβεστικού Σώματος
Διευθύνσεις Διοικητικού

8. Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο
9. Άρειος Πάγος
10. Εισαγγελία Αρείου Πάγου
11. Συμβούλιο της Επικρατείας
12. Ελεγκτικό Συνέδριο
13. Εφετεία και Εισαγγελίες Εφετών (μέσω οικείων αντιπεριφερειάρχων.)
14. Πρωτοδικεία και Εισαγγελίες Πρωτοδικών (μέσω οικείων αντιπεριφερειάρχων)
15. κ. κ. Συντονιστές Αποκεντρωμένων Διοικήσεων
16. κ. κ. Περιφερειάρχες
17. κ.κ Αντιπεριφερειάρχες περιφερειακής ενότητας έδρας νομών
18. Περιφερειακές ενότητες έδρας νομών
19. Δικηγορικούς συλλόγους της χώρας (μέσω οικείων αντιπεριφερειάρχων)
20. κ. κ. Εφόρους δικαστικών αντιπροσώπων (μέσω οικείων αντιπεριφερειάρχων)
21. Εφορευτικές επιτροπές εκλογικών τμημάτων (μέσω οικείων αντιπεριφερειάρχων)
22. Δήμους της χώρας (μέσω οικείων αντιπεριφερειάρχων)

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα
3. Γενική Διεύθυνση Εσωτερικών και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
4. Διεύθυνση Εκλογών